

Muhulane

Nr 10 (323)

Oktoober 2016 (viinakuu)

Muhu leht

Muuseumil jätkub uhkeid ettevõtmisi

Selleks korraks on kiirem hooaeg taas mööda saanud ja suur osa turistide leidnud tee koju. Õnneks leidub neidki, kes naudivad meie ilusat sügist ja külastavad ka muuseumi. Siia toob alanud kooliaasta veel erinevaid koole ja klasse, kellega viime läbi muuseumitunde.

1. septembril toimus traditsiooniline vana-aja koolitund esimesse klassi astunud õpilastele Koguva Koolielus. Koguneti Tooma värava ees, sealt edasi mindi koolmeistri juhtimisel Koolielusse. Sel aastal läks esimesse klassi 12 õpilast ja kõik lapsevanemad ei mahtunudki Koolielusse ära. Lepiti kokku, et lastega kaasa lähevad emad ja isad ootavad väljas. Ilm oli ilus ja viimane tund, turnimine, toimuski väljas. Edasi külastati ühiselt Väljal eksponeeritud näitusi „Muhu leiutajad” ja „Nurme Ristimäe kalmeleid”.

4. septembril avati Koguva sadamas Eesti toidukuu. Toimus kalagrillimise võistlus. Päeva jätkuna oli võimalus osa saada talu toiduloost: Tooma talu hoovil rääkisid Eda Maripuu ja Lilja Heapost. Sai proovida muhupärast lihaleiba ja hapurokka. Külastajate seas oli ka USA suursaadik abikaasaga. Lahkudes tänati maitsva leiva eest ja osadele jäi päeva meeldivaks üllatuseks hapuroka maitse.

17. septembril toimus Avatud Veskite Päev. Muhu Muuseum tähistas seda esmakordselt. Sel päeval oli muuseumi esindus Eemu

Lõõtsmoorikud.

Kalmer Saar

veski juures. Müüsi suveniire, pirukaid ja kohvi, Meelis Mereäär oli kohal koos karmoškaga ja mängis mitmeid lugusid. Mõnusat seltskonda pakkusid ja toredaid lugusid mängisid „Lõõtsmoorikud”. Külastajaid käis poolesaja ringis ja Muhu mõistes on see hea tulemus.

EASi kaudu külastasid 16. ja 18. septembril Koguvat ja Kunstitali rahvusvahelised toiduajakirjanikud, -blogijad ja -fotograafid. Nendega käis kaasas Villu Veski, kes mängis

neile tervituseks paar lugu.

28. septembril käisid muuseumil külas Muhu lasteaia lapsed (vt alumine pilt). Rääkisime mihklipäeva kommetest ja panime laste meisterdatud loomad „lauta” sooja. Muuseumi poolt oli eelnevalt selleks päevaks meisterdatud aedik ja sinna juurde laut, et saaks loomad karjamaalt sooja suunata. Lisaks otsisime muuseumi õue pealt kõõgililju ja sõime õunu.

29. septembril külastasid meid Orissaare Gümnaasiumi 5. klassi õpilased. Rääkisime mihklipäevast ja õppisime tundma vanu tööriistu.

15. oktoobril kell 12 avame Koguvas Välja kontorihoone esimese korruse fuajees Rudolf Tedrekulli 100. sünniaastapäeva puhul näituse „Valendab üksik puri”.

Muhu Muuseum on avatud T-L 10-17. Kunstital on suletud, kuid hea uudis on see, et suveniire ja kohvi saab nüüd osta muuseumi kontorihoonest Väljalt. Olete tere tulnud!

Siret Jõelett

Muhu Muuseumi tegevusjuht

ISSN 1736-289X

9 771 736 289 007

31. augustil sündis Marit Otsa ja Alan Aaviku perre tütar **Saskia** Aavik.

11. septembril sündis Eve Hermandi ja Heigo Vitsuri perre poeg **Ralf** Vitsur.

17. septembril sündis Marian Vaga ja Ants Salumi perre poeg **Paul** Salum.

Konkursiteade

Muhu Lasteaed võtab konkursi korras tööle 1,0 koormusega lasteaiaõpetaja asendaja (lapsepuhkuse ajaks). Eeldatav tööleasumise aeg november 2016.

Konkureerimiseks palun esitada järgmised dokumendid:

- Avaldus
- CV
- Haridust ja kvalifikatsiooni tõendavad dokumendid
- Muu, mida kandideerija vajalikuks peab.

Dokumendid esitada hiljemalt **16. oktoobriks 2016** aadressile Muhu Lasteaed, Liiva k, Muhu v, Saare mk, 94701

Pensionäride pidu 9. oktoobril

Vanatoa turismitalus
algusega kl 11.00

Esitlusele tuleb Tornimäe näiteseltsi etendus „Oh seda elu”. Muusikalist meeleolu loovad Ivo Linna ja Mihkel Mereäär.

Oma osalemisest anna teada külavanemale või Triin Valgale hiljemalt **5. oktoobriks**, osavõtumaks 5 eurot. Transpordi soovist teata osavõtumaksu tasumisel.

Tore on kokku saada!

Võimalik tellida briketti!

Oma soovist teatada sotsiaal-nõunik Triin Valgale tel 45 98 196.

Näputööneljapäevad

Hellamaa Külakeskuses taas iga nädal kl 17.

Rätikute näituse tarvis ootame teie rätikuid. Võtke ühendust 5163 773 Tiinaga.

Vallavalitsuse istungitelt

2. september

Väljastati projekteerimistingimused:

- Hellamaa k Tuka mü elamu ehitamiseks,
- Nõmmküla Lapanurga mü suvemaja püstitamiseks,
- Rässa k Lõo mü elamu ehitamiseks,
- Lalli k Tānavasuu mü asuva lauda laiendamiseks üle 33 % esialgsest mahust, uue hoone kasutusotstarve on saun.

Väljastati ehitusluba Lehtmetsa k Kuti mü kuuri ehitamiseks.

Otsustati korraldada lihthange vallavalitsuse töö korraldamiseks vajaliku sõiduauto kasutusrendile võtmiseks.

9. september

Koolidirektor andis ülevaate kooli olukorrast uuel õppeaastal.

Eraldati vahendid reservfondist tulekahjus kodu kaotanud Kallaste

k Anduvälja perele.

Määrati Vanamõisa k asuva Piiri tankla mü uueks nimeks ja lähiaadressiks Piirinurga.

Väljastati projekteerimistingimused Pädaste k Karjaaru mü suvemaja ehitamiseks.

Väljastati ehitusluba:

- Linnuse k Veski mü asuva suvemaja laiendamiseks,
- Kallaste k Lõhmuse mü puurkaevu rajamiseks,
- Levalõpme k Tooma mü abihoone püstitamiseks,
- Nõmmküla Võrkaia mü sadama kai ümberehitamiseks.

Otsustati korraldada lihthange “Mahtuniversaalsõiduki kasutusrendile võtmine”, moodustati komisjon pakkumiste väljaselgitamiseks.

Kinnitati sotsiaalkomisjoni ettepanekud.

Otsustati suurendada lasteaia rühmades “Oravad” ja “Jänkud”

2016./17. õppeaastaks laste arvu kummaski rühmas 24 lapseni.

Tehti kokkuvõtte turismiinfo-punkti tööst.

21. september

Otsustati jagada Nautse k Pärdi kü: Pärdi ja Odra.

Kinnitati Tamse k Põllumaa mü detailplaneeringu lähtesisukohad.

Väljastati ehitusluba:

- Pädaste k Leena mü puurkaevu rajamiseks,
- Kuivastu k Kuivastu sadama mü asuva politseimaja ümberehitamiseks,
- Tamse k Krundi mü teenindushoone püstitamiseks.

Kinnitati lihthanke “Sõiduauto kasutusrent” tulemused: edukaks tunnustati ühispakkumus Aktsiaselts DNB Pank ja Osahing Warma Auto, kellega sõlmitakse hankeleping.

Planeeringud

Muhu Vallavolikogu algatas oma 16.9.2016. a otsusega nr 164 Tamse küla Põllumaa detailplaneeringu ning jättis algatamata keskkonnamõtjude strateegilise hindamise.

Planeeringu eesmärgiks on MTÜ Spordiklubi TC 2000 suvebaasi sportimisvõimaluste parandamine. Põllumaa katastriüksusele (katastritunnus 47801:002:0428, pindala 10,91 ha, sihtotstarve maatulundusmaa) soovitakse rajada uusi spordiväljakuid. Maa sihtotstarve soovitakse muuta osaliselt ärimaaks.

Detailplaneeringuga muudetakse sama maaüksuse osas kehtivat 2011. a kehtestatud Staadioni ja Krundi maaüksuste detailplaneeringut.

Muhu Vallavolikogu otsustas oma 16.9.2016. a otsusega nr 163 laiendada Liiva küla Hariduse kinnistu detailplaneeringu ala.

Hariduse maaüksuse (katastritunnus 47801:004:0597, pindala 58262 m²) detailplaneeringu eesmärgiks on kinnistu arengu terviklahenduse väljatöötamine õppe-, spordi-, virgustus- ja puhkealana. Planeeringuala laiendati valla omandis oleva Tuha maaüksuse (katastritunnus: 47801:001:0624 pindala 2988 m²) võrra. Planeeringuala laiendamisega planeeringu eesmärgid ei muutu.

Nimetatud vallavolikogu otsustega ning keskkonnamõtjue eelhindamisega saab tutvuda Muhu Vallavalitsuses (Liiva k, Muhu v, Saare mk) ja aadressil www.muhu.ee/Dokumendiregister; info tel 453 0680, maa@muu.ee.

Liiva rooveepuhasti vajab täiendamist

Et Liiva rooveepuhasti ei suuda jätkuvalt toime tulla suvekuudel Muhu saare küla keldi rooveega, siis sel suvel saadeti see esmakordselt käitlemiseks Kuressaare rooveepuhastisse, teavitas 6. septembri Saare Hääl. Liiva puhastile tuleb ehitada täiendus, ütles vallavolikogu esimees Ain Saaremäel, kes on Liiva puhastit haldava AS-i Kuressaare Veevõrk juhatuse liige. 2005. aastal projekteeritud puhasti võimsus arvestas Liiva ja Piiri asula vajadust, ent keegi ei osanud prognoosida, kui palju võib hakata roovett tulema hajastustusest. Lisaks on Liivale viimastel aastatel tekkinud palju väikeettevõtteid, kes samuti oma roovee kanaliseerivad, seegi on tõstnud puhasti töökoormust.

Roovee vedamine Kuressaare puhastisse on kallis ja kindlasti ajutine lahendus. Vaja oleks tõsta Liiva puhasti võimsust ja leida lahendus rooveekoguste hooajaliste suurte kõikumistega toimetulemiseks, kuna koguste suur kõikumine biopuhastile eriti ei sobi. Bioloogiline puhasti on oma olemuselt aktiivmuda bakterite kogum, elusorganism, mida peab toitmata kogu aeg optimaalselt.

Volikogu 16. septembri istungi päevakorrast:

- Liiva Hariduse mü detailplaneeringuala laiendamine,
- Tamse Põllumaa detailplaneeringu algatamine,
- Levalõpme külatee avalikuks kasutuseks nõusoleku andmine,
- Piiri Magasini maaüksuse koormamine isikliku kasutusõigusega,
- Esindaja valimine Vabariigi Presidendi valimiskogusse,
- Informatsioonid.

Kallid muhulased!

Olete oodatud **folklooriringi** “Uijee”. Alustasime oma kolmandat hooaega 3. oktoobril kell 19.00 Muhu Põhikooli muusikaklassis. Laulame muistseid laule, mängime ringmänge, räägime muhu keelt, arutame vana-aja asju, õpime väikekannelt mängima. Ees on ootamas mitmeid toredaid esinemisi.

Samuti olete oodatud Muhu **segakoori**. Alustame oma 27. hooaega neljapäeval, 6. oktoobril kell 19.30 Muhu Põhikooli muusikaklassis. Oodatud on lauljad igasse häälerühma. Eriti tunne puudust sopranitest.

Kevadel on ees kontsertreis Lätti ning suvel paar suuremat üritust, millest täpsemalt kuulete proovis. Kohtumiseni!

Leena Peegel

5394 2270

muusik45@gmail.com

Võeti mõõtu kodumaise kala valmistamises

5. septembri Meie Maa kirjutas, et Koguva sadamas võtsid mere- kultuuriaasta ja toidu kuu avamise puhul mõõtu nii Saare- ja Muhumaa kui ka mandri kokad. Meeskondadele püstitati ülesandeks valmistada kodumaistest kaladest kaasaegne sadamatoit.

Võistlustules olid Olde Hansa peakokk Emmanuel Wille ja Kuressaare ametikooli noorkokad, kelle ülesandeks oli valmistada toit lestast, Koost Muhu Resto meeskond tegi ahvenat, Irina Arhipova ja Kuressaare ametikooli noorkokad valmistasid haugi, Ott Raud ning Castello Restoran-Pizzeria meeskond said pakkuda ümarmudilat ja Meeskond Räime Pätid tegi oma söögi säinast ja räimest.

Tiimi Räime Pätid kuulusid Saare maavanem Kaido Kaasik koos abikaasa Siiviga, Jööri külaseltsi juht Sulev Peaske ja tema abikaasa ning Muhu vallavolikogu esimees Ain Saaremäel. Kalatoite hindasid toidufestivali korraldaja Angela Nairis, Ivo Linna, Koguva küla kalamees Endel Noor, riigikogu liige Urve Tiidus ja kaitseminister Hannes Hanso. Võistluse panid kinni Emmanuel Wille ja Kuressaare ametikooli noorkokad, kes valmistasid lestakalapajast suppi.

Ain Saaremäel kalaroaga ametis.

Kalmer Saar

Olümpiamedalistid kohtusid Muhu Põhikooli õpilastega

19. septembril oli Muhu Põhikooli perel võimalus kohtuda Rio de Janeiro olümpiamängudel neljapaadiga sõudmises pronksmedali võitnud Allar Raja ja Kaspar Taimsooga ning peatreener Matti Killinguga. Sportlased ning treener jagasid oma muljeid olümpiamängudest, kõnelesid sõudmise spetsiifikast ja meeskonnatöö olulisusest. Samuti julgustasid nad noori tegelema spordiga ja seadma endale kõrgeid eesmärke.

Alustati Hellamaa laululava ehitusega

Vaatamata sellele, et Leader-meetmest ei toetatud Hellamaa laululava rajamist, otsustas vald, et laululava rajamisega enam ei viivitata ja rahalisel vahendil leitakse vähemalt osaliselt valla eelarvest. Muhu Vallavalitsuse poolt läbiviidud lihthanke „Muhu laululava tööprojekti koostamine ja ehitustööd” tulemusena sõlmiti 10. augustil 2016 ehituse töövõtul- leping, mille kohaselt peab laululava täies mahus valmima 2017. a lõpuks. Laululava ehitab OÜ Kehte.

(Allikas: valla koduleht)

Väinatammi lustipiknik

Väinatammi lustipiknik tõi kohale sadu peolisi, kinnitas 12. septembri Meie Maa. Korraldaja Heiki Hanso leidis, et tegu on vägeva traditsiooni algusega. Meeleolu suurepärase ning vedas sooja ja päikesepaistelise ilmaga. Ka väinatammi uuendamise- ga seoses oldi meelestatud väga positiivselt. Piknikuliste rõõmuks kõlas tammil palju elavat muusikat.

Edu Eliisile!

Eliis Paas pääses tiheda konkursiga filmierialale, vahendas 1. septembri Saarte Hääl Eesti Ekspressis ilmunud lugu. Eliis pääses ühena kuuest õppima Tallinna ülikooli Balti filmi- ja meediakooli montaaži erialale. Loo teeb eriliseks ka see, et Eliis on sügava puudega ning sündis harvaesineva Hanharti sündroomiga. Tänu arstidele ja ortosimeistrile on tüdruk hakkama saanud ning lõpetas edukalt gümnaasiumi. Erialal, kus konkurss oli 5,5 õpilast kohale, üllatas Eliis vastuvõtjaid ning andis neile väga positiivse emotsiooni. Mingit erilist kohtlemist või suhtumist katsete käigus olla ei saanud, Eliis läbis katsed teistega täiesti võrdset.

Tulevikutalendiks saab kandideerida kodulehel www.tulevikutalent.ee kuni 18. oktoobrini. Taotlusi oodatakse 5.-12. klasside õpilastelt, kellel on silmapaistvaid tulemusi teaduses, spordis, kultuuris või ettevõtlikkuses.

Hea kogukonna eestvedaja, külavanem, haridusvaldkonna asjaline!

Kutsume teid osalema ümarlaual „Piirkondlik koostöö täiskasvanute õppesse tagasitoomiseks”

12. oktoobril kell 15.00- 17.00 Hellamaa külakeskuses.

Eesti edasise arengu võti peitub haritud kogukonnas. Täna Eesti probleemiks on täiskasvanute madal haridustase ja tihti on just maapiirkondades keskkariduse või kvalifikatsiooni puudumine ning vananenud oskused takistuseks elus edasi jõudmisel /Centar: Põhi- ja keskkaridusega täiskasvanute tasemeharidusse tagasitoomise toetamine/.

Inimesi, kellel on haridustee pooleli jäänud, on paraku väga raske üles leida. Nad kas hābenevad, ei oska informatsiooni leida või lihtsalt puudub motivatsioon ning julgus õpingute jätkamiseks. Täiskasvanute gümnaasiumide ja kutseõppeasutuste senised kogemused näitavad, et lähedaste ja kogukonna toetus on peamised mõjutajad õpingute jätkamisel. Meie soov ongi koos teiega leida mõttekaaslasi, kuidas kogukonnad saavad toeks olla inimeste kooli tagasipöördumisele ja kooli lõpetamisele.

PÄEVAKAVA

Saabumiskohv

- ETKA Andrase toetavate tegevuste tutvustamine täiskasvanute tasemeõppesse tagasitoomiseks.

- Ülevaade maakonna täiskasvanute gümnaasiumi tegevusest: hetkeolukord, probleemid ja võimalused.

- Ülevaade külaliikumise Kodukant tegevusest piirkonnas ja kogukonna kaasamise kogemused.

- **Ühisarutelu:** kuidas motiveerida inimesi õppima, kuidas sihtgruppideni jõuda, kuidas erinevate osapoolte koostöö saab toetada õppesse tagasipöördumist?

Osalemisest palun teatada 7. oktoobriks Tiina Jõgile 5163 773

Vajadusel hüvitame osalejatele transpordikulud!

Ümarlaua korraldab Eesti Täiskasvanute Koolitajate Assotsiatsioon Andras, kes alates 2016. aastast viib Haridus- ja Teadusministeeriumi partnerina ellu Euroopa Sotsiaalfondi projekti “Täiskasvanuhariduse edendamine ja õppimisvõimaluste avardamine”, ja Eesti Külaliikumine Kodukant.

Informatsioon: Anneli Peetso, Projekti koordinaator, ETKA Andras 53 428 565; anneli@andras.ee

Muhu käsitööseltsi Oad ja Eed

KÄSITÖÖRING

alustab tegevust kolmapäeval

5.oktoobril kell 17.00

seltsi ruumis Ühisturustuskeskuses

Edaspidi kokusaamised teisipäeviti

kell 17.00

Juhendaja Alliki Oidekivi

Kõik käsitööhuvilised on oodatud

Osalustasu 2€

Muhu põllepitside õpituba

22. oktoobril kella 10-14 toimub Meistrikojad Üle Maa raames juhendajatega õpituba “Muhu põllepitsid” Liiva Ühisturustuskeskuses käsitööseltsi Oad ja Eed ruumis.

Paljundatud mustrikirjade järgi on võimalik õppida viie erineva põllepitsi tegemist.

Palun võimalusel endal kaasa võtta heegelnõel nr 1 (1,25) ja heegelniidid (valge, värvilised või üleminekutoonides). Oleme varunud ka põllepitsideks sobivaid heegelniite ja õiges suuruses heegelnõelu. Neid saab osta. Üleval ka väike näitus vanadest põlledest.

Õpituba juhendavad seltsi liikmed Meeli ja Ülle.

Meistrikoja on tasuta.

Registreeruda saab aadressil oadeed@gmail.com

Keegi ei tea, kui palju ühistransport meile maksma läheb

Mootor Grupi juhi Hugo Osula sõnul kulutab Eesti riik linnade, omavalitsuste, riigi enda eelarvest ja Euroopa Liidu struktuurifondidest ajavahemikul 2014-20 ühistranspordi arendamiseks miljardeid eurosid, et saavutada statistilise vea piiresse jääv eesmärk.

„Peame esitama kaks suurt küsimust. Esiteks: kuidas ja mis lahendustega hoida meie ühist transporti käigus võimalikult väikese dotatsiooniga ning atraktiivsena seal, kus selleks on mahtu ning potentsiaalseid teenuse eest maksajaid? Ning teiseks: milliste mudelitega tagada hädavajalik liikuvus seal, kus tarbijat on tulupõhise liikuvuse loomiseks ilmselt vähe?”

Osula sõnul oleks pidanud need küsimused olema poliitikutel laual juba siis, kui otsustati raudtee transiidi arvel reisirongi liiklust arendada, kohalikule bussiliiklusele lennukilt raha külvata ja siis, kui oleks tulnud praamiliiklusele uus kontseptsioon luua.

„Targa planeerimise eeldus on väga hea kohaliku vajaduse ja efektiivsete logistiliste võimaluste teadmine. Nende teadmiste puudumine viib meid paratamatult järgmiste Saaremaa süvasadamate, Eesti Õhu ja muu sarnaseni,” lisas ta.

Korralik rehvi muudab sõidu turvalisemaks

Eesti Rehviliiidu juhi Kaur Kuurme sõnul teatakse vähe, et sama ohtlik kui tühjaks vajunud rehvi on ka ülerõhk. Oluline on rehvide muustrisigavus: sõiduauto puhul peab talverehvi jääksügavus olema vähemalt 3 mm. Talverehvide vahetamisele võiks mõelda, kui selle jääksügavus on 4 mm.

Rehve tuleks vahetada minimaalselt viie aasta tagant hoolimata nende välisest seisukorlast ja mustri sügavusest, sest ajapikku kaotab kumm oma elastsuse. Sõltuvalt sõidumaaneridest ja teede kattest võivad aga rehvid vajada väljavahe-tamist ka märksa sagedamini.

Uute rehvide soetamisel soovib Kuurme jälgida selle märgistust, mis annab teavet nii rehvi pidamise, mürataseme kui ka kütusekulu kohta. Talvisel hooajal on esmatähtis veenduda, et rehvi pidamine lumel, jääl ja märjal asfaldil oleks võimalikult hea.

Pressiteadest

Kelle pilli järele käib tants?

Mitmed omavalitsused on valdade sundliitmise (kui see aset peaks leidma) lubanud kaevata Euroopa kohtusse. Õieti tuleb valvel seista meil kõigil: oma riik tuleb tagasi võita, et kogukonnad uut elujõudu leiaksid. Asi algab rohujuure-tasandilt.

Küsigem igaüks, kes olen mina ja miks ma seda teen, mida ma teen (kas või oma ameti mõttes). Mis asi on areng? Miks ma olen mäsitud paberiputusse, kui midagi ette võtta püüan? Miks on asjaajamise keel muutunud arusaamatuks? Miks tuleb kõike teha paberi/arvutidokumendi kaudu kelleltki „kõrgemalt” luba paludes või teisisõnu, kellel sellest kasu on, kui inimese loomingulisus ja ettevõtlikkus pärsitakse? Ma ei räägi üle käte läinud ettevõtlikkusest, mis ei säästa loodust ega mõtle kaugeltki hoolivalt, ent neid paberimajandus nagunii ei pidurda.

Tegelikult on ju lahendus käe ulatuses: meie sisemises vastutuses iseenda, oma laste ja lastelaste ees. Inimese kodu, seda ümbritsev aed, seal elavad loomad peaksid olema selle inimese enda vastutusala, millest ta võib kolmandale poole aru anda vaid vabatahtlikult (isegi seakatku levimist ei saa peatada käskude-keeldude, vaid vastutustundega). Niisamuti peaks elu toimima kohaliku omavalitsuse piirides.

Vanasti oli suurem hulk Lääne-meresadamaid omavahel ühenduses: mereteed mööda pääses otse Tallinna, kõnelemata Virtsust, Haapsalust või Kärblast. Muidugi tundub see teekond tänases kärsituses aeganõudev, aga kui aus olla – kuhu meil siis nii kiire kogu aeg on? Ei jõua isegi järele mõelda, kuhu poole kihutame... Pole vahet, kust raha tuleb, peaaegu, et tuleb, ja muu pole minu asi?

Vahest annaks absurditeatrile pisut piiri tõmmata, kui teeksime ettepaneku ühendada oma jõud hoopis Kihnu, Pühalepa või Vormsiga – kõik meretagused maad saaksid omavahel lähemini suheldes vaimselt rikkamaks kui Tallinna vmt nn tõmbekeskuse poole vahtides. Vaat siis taastame-loome

väikelaevaihenduse Võrkaia-Sarve, Vahtna-Orissaare, Lõunaranna-Kihnu... ah jah, Väina tammile uuristame vihuti ühed asjalikud avad (eemalt meie muret ju nagunii ei mõisteta), siis pääseme Lepanalt Kõrkverregi.

Majanduselu saab tihedam (koondumine suurettevõtetesse pole maal mõistlik) ja neid väikseid ettevõtteid on meil vaja iseendi kestmiseks. Võtame kasutusele kogukonnarahad, et meie loodud väärtusi, nii vähe kui neid ongi, Rootsi või kuhugi mujale ei tassitaks ja kasutaksime rohkem kohapealseid teenuseid.

Mitte ainult oma ümbert ei tule puhastada, vaid kõige enne iseendi mõtteilmas!

Oleks aeg ennast lahti haakida üleaurusest bürokraatiamasinast, mis takistab meid õigeid asju tegemast. Keegi teine peale meie endi seda ei tea, mis on meie jaoks õige. Kes meid ühtelugu tahab üle lugeda, alustagu endast. Pole vaja mitte teiste tunnustust, vaid iseendist lugupidamist, ka üksikisikutena, mõtlemisvõimeliste ja tundlike loojatena.

Ärme maksame enam palja paberimäärimise või sulalobisemise eest palka! Teeme silmad lahti ja tunnustame, et RAHApaber ei pane enam rattaid käima, vaid teenib hoopis midagi/kedagi muud. Ärme kuula, suud lahti, neid, kes ainult raha pärast ennast liigutavad. Olgu omaette.

Lähme oma koju, looduse keskele järele mõtlema, eemale kunstlikust teabeväljast – nii kaugele kui võimalik – ise otsustama, ise vastutama, ise looma. Taimed kasvavad puhtamad ja loomad stressivabamad ikka üksnes siis, kui kasvatame neid ennekõike iseenda rõõmuks. Ja ainult oma sisemisele eetikale toetudes saame ettekirjutatud mõttetutest kaanonitest pisitasa vabaks.

Oleme oma ümbrust juba küllalt reostanud, teiste tahtmise järele elada püüdes, ehk suudame nüüd selle prahi ära koristada nii oma ümbert kui (peamiselt) oma mõtetest. Teeme ära?

Anu Pallas

Inspiratsioon: *Hallo, kosmos!*
1. mai saade (Rea Raus)

Tsitat

- Kahtlemata piimapukk oli väikse agraarse eluvormi jaoks keskpunkt, kuhu hommikuti võis koguneda pool küla, kus arutati maailma asju.
- Niikaua kuni piimapukid kuskil teede ääres veel püsti olid, võisime näha selliseid pilte, et seal lihtsalt istusid lapsed ja mõtlesid. Unistasid.
- Piimapukk kui külalapse unistamise koht on ka mingis mõttes väga märgilise tähendusega.
- Euroopas, kus on lagedad maastikud, kus põllumajandus on suretanud kõik võsaribad ja suuremad puud, seal on linnuhuvilised püstitanud kakkudele eraldi istumispuid. Tegelikult võiksid ka piimapukid Eestisse sellel viisil tagasi tulla. Arhitektid võiksid väikse piimapuki sisse planeerida, kui nad hakkavad külaümbrust kujundama. Lihtsalt sellepärast, et inimestel ei ole enam selliseid häid mõtlemise kohti, kõik need on ära kadunud.
- ...On üks asi, mida pole Eestis puudutanud ei riigikord, arvuti ega isegi mitte turism. See võiks olla võsa paik, kus tavaline inimene niisama ei lähe. Kõikides muudes paikades, mis võiksid olla ju ka ühe väga vana müüdi osad, alates õhulistest halli samblaga männimetsadest kuni salapärase liivarandadeni kusagil läänesaartel, seal on kõik olemas, aga tajume, et me ei ole seal üksi. Seda üksindust, mida igal inimesel on hädasti vaja, leiabki nüüd ainult võsast. Looduse pillav küllus, kuidas putked kasvavad täismehelgi üle pea, kõik see koondub kuidagi sinna võssa. Kindlasti on võsa paik, mida turist ei armasta, kuhu RMK tõenäoliselt ei tee kunagi ühtegi lõkkeplatsi. Ja mingis mõttes on see võib-olla üks väheseid paiku, kus meie mõtlemine saab olla täpselt niisama metsik, kui see ümbrus, mis seal siis parajasti on.
- Valdur Mikita. Minu ja sinu kadunud maailmad. - *KesKus* 5.4.2014.

Lambad
Üügu
pangal.
Annely
Esko.

Hoia oma elukohaandmed rahvastikuregistris õiged

Registreerides oma õige elukoha aadressi rahvastikuregistris, saab nii riik kui ka vald või linn, kus sa elad, sinuga paremini arvestada.

Õige elukoha registreerimine ei tähenda inimese liikumisvabaduse piiramist või ühes kohas elama sundimist. Tõenäoliselt ei igatse keegi tagasi nõukogude aega, mil karistatav oli nii sissekirjutuse puudumine kui ka elamine sellest erineval aadressil. Nagu teistes riikides, lähtutakse meilgi elukoha vaba valiku põhimõttest. Mitmes kohas elades tuleb omal valikul üks neist elukohana registreerida.

Seadus karistust elukoha registreerimata jätmise eest ette ei näe. Ometi on olukordi, kus elukohaandmete esitamata jätmine või valesse kohta registreerimine toob kaasa ootamatu karistuse. Nii on olnud juhtumeid, kus on jäädud aastaid ühes kohas elades ilma selle omavalitsuse toetusest, väljastatud ei ole juhiluba või laps ei saanud oma tegeliku elukoha lähedasse lasteaeda. Või on ootamatult kaitsevække kutsutud välismaal elavaid Eesti kodanikest noormehi, sest välismaal elades on rahvastikuregistris jäänud elukohaandmed Eestisse. Kõigil neil juhtudel oleks asjaajamist olnud vähem, kui inimene oleks kohe oma õige elukoha registreerinud.

Elukoha registreerimisega saab inimene õiguse valida kodukoha omavalitsuse juhte ning saada sealt teenuseid ja toetusi. Riigiasutused saadavad erinevaid kutseid, näiteks vähi sõeluuringule, just rahvastikuregistrisse registreeritud aadressile. Väga kahju, kui varases staadiumis haigestumist ei leita lihtsalt vale elukoha tõttu.

Elukoht tuleb registreerida sellele aadressile, kus inimene kõige suurema osa ajast veedab. Kui töötatakse viis päeva nädalas kodust eemal, ei ole vale ka oma elukoha registreerimine pere juurde. Võimalik on mõlemad valikud, sest sel juhul ei teki probleeme inimesega kontakti saamise ja inimese osalebki mõlema kogukonna elus.

Eelmisel rahvaloendusel tegi Eesti rahvas ühiselt e-loenduse maailmarekordi. Järgmisel korral tahame astuda sammu edasi ja kasutada rahvaloenduseks vaid registrite andmeid. See on võimalik vaid õigete elukohaandmete olemasolul, sest kui pere üks liige on maamaksu pärast ühes kohas ja teine lastega lasteaiaaika tõttu teises, näitab loendus eestlasi ühe imeliku katkiste peredega rahvana, mille tegelik põhjus on aga omakasu otsimine. Sellised me tegelikult ju olla ei taha?

Elukohateate esitamine on lihtne, selle saad esitada

- eesti.ee portaalis rahvastikuregistri teenust kasutades, samas kohas saad ka oma praegusi andmeid vaadata ja kontrollida
- koduvallale või -linnale digiallkirjastatult e-kirjaga saates
- valla- või linnavalitsusse kohale minnes
- posti teel, lisades koopia isikut tõendavast dokumentid
- vaata lähemalt www.siseministerium.ee/elukoht

Enel Pungas

siseministeriumi rahvastiku toimingute osakonna juhataja

Halvad harjumused

Hiljuti juhtus väga õnneliku lõpuga tuleõnnetus, mis oleks võinud lõppeda traagiliselt. Päästjad said väljakutse puidust kortermajja, kus oli tulekahju. Majast evakueeriti kuus inimest, nende hulgas üks väike laps. Õnnetus juhtus inimeste enda harjumuste tõttu. Tulekahju tekkis kasutuskõlbmatu ahju kasutamisest ning küttekeha uks oli tule tegemise ajal olnud lahti. Nagu sellest oleks veel vähe, oli toas ka puuriit (!), mis võttis hea meelega tuld lahtisest ahjuuksest.

Kodukülastuste käigus oleme sageli kuulnud väidet: „Olen aastaid niimoodi elanud ja midagi pole juhtunud, ei juhtu nüüd ka.“ Kas selline on inimeste mentaliteet ka peale õnnetust? - Ka suitsuandurist on kasu ainult siis, kui selle sees on töökorras patareid ja andur on ka regulaarselt hooldatud. Kortermajades on olemas naabrid. Kas teie teate, kuidas nad elavad? Millised harjumused neil on? Kas tehakse toas suitsu või ladustatakse puid? Kas suitsuandur töötab? Mõelge enda ja oma laste peale, uurige see välja, sest teie olete need, kes nende halbade harjumuste tagajärjel kannatavad. Ka kuuma ja veekahjustused võivad olla väga kulukad ja tekitada emotsionaalset kahju.

Alanud on kütteperiood. Märgake ka oma naabreid, kutsuge päästjad kodukülastusele ja hoolige oma elust ja varast.

Katariina Vaabel, Lääne päästkeskuse ennetaja

Liiva Raamatukogus
väljapanek „**Debora Vaarandi 100**”
ja näitus „**Mereteemalist loomingut**”

Ootame teid, kallid raamatuseõbrad, oktoobrikuus osa võtma kirjanik D. Vaarandi elu ja loominguga, aga ka mereteemaliste teoste põhjal koostatud lühiviktoriinidest (*allpool D. Vaarandi teemaline*) – külastage raamatukogu teile sobival ajal, leidke pooltund näituse ja väljapaneku vaatamiseks ning küsimustikule (või mõlemale küsimustikule) vastamiseks.

Kõikide õigesti vastanute vahel toimub loosimine, parimad vastajad täiskasvanute ja õpilaste seast eraldi, ja täname neid meenutega.

Kohtumiseni raamatukogus!

.....

Kirjanik Debora Vaarandi 100

1. Debora Vaarandi [D. V.] on ühe oma luuletuse esisalmis kirjutanud read: „Häid värve veel pillavalt jagab / oktoober, mu sünnikuu.” Mis on selle luuletuse pealkiri?

2. Kellele on adresseeritud D. V. pühendumärge luuletuse „Turdus musicus” juures?

3. Proosaaloos „Uitamisi kodusaarel” on D. V. kirjutanud muuhulgas ka mitmetest pankadest, aga millisel pangal „tahaks muutuda uuesti lapseks ja mängida seal fantastiliselt nikerdatud astanguil...”?

4. Kes kunstnikest on D. Vaarandit oma maalil kujutanud kapuutsi ja muhviga?

5. D. V. on oma luuletuses „On ehakaar nii ere...” vihjanud armsamale. Kellele on ta selle kirjandusteadlase Maie Kalda raamatu „Debora ja vennad” andmeil pühendanud?

6. D. V. on kirjutanud luuletuse „Sisevaade”. Millise nimetusega Kristjan Raua sõejoonistust kirjeldatu meenutab?

7. D. V. on tõlkinud eesti keelde eri autorite loomingut mitmest võõrkeelest, sh soome keelest; ühe luuletuse pealkiri on „Pajupill”. Kes on selle luuletuse autor?

8. D. V. oli aktiivselt tegev Eesti Looduskaitse Seltsi ettevõtmistes. Milline oli tema liikme-staatus?

9. Mille kohta ütles D. V. oma luulereas „inimkudedena õrnad”?

10. Mis aastal pälvis D. V. riikliku preemia elutöö eest?

11. D. V. on kirjutanud oma raamatus „Aastad ja päevad. Nooruselugu” leheküljel 228, et „Raamatud pole lihtsalt esemed riulil. Ikka tundub, nagu oleksid nad kasvõi pisinatuke.....”. Lõpetage lause.

12. Enda Naaber Nipsust on oma raamatus „Saatuspuud” kirjutanud luuletuse D. V. loomingule mõeldes. Mis on luuletuse pealkiri?

13. D. V. igavikuteele lahkumisel pandi talle kaasa asjad kohtadest, mis talle eluajal kallid olid, sh Muhust. Leidke Muhu-aineline panus M. Kalda raamatust „Debora ja vennad” peatükist „Kodud”.

14. D. V. hauakivile Pärnamäel on raiutud ühe tema kõige kuulsama, epohhiloone luuletuse algusread. Milline pealkiri on sellel luuletusel?

15. Millises vallas on tähistatud D. V. luulesõnadele loodud laulu „Saaremaa valss” sünnilugu inspireerinud sündmuse asukoht?

16. Kes on 1. oktoobril 2016 Laimjalga püstitatud D. V. noorus-põlvkuju autor?

Iga õige vastus käesoleva viktoriini puhul annab ühe punkti. Liiva Raamatukogu külastades leiate küsimustikulehele vastused hõlpsasti raamatukogu väljapanekult „Debora Vaarandi 100”.

Soovi korral saatke viktoriini-vastused raamatukogu meilile liivark@muu.ee (pealkiri „viktoriin”, küsimuse järjekorranumber ja vastus; lisage palun oma ees- ja perekonnanimi, kontaktandmed).

1. novembriks loosime õigesti vastanute vahel meened.

Head kaasamõtlemist!

Sinu pere lugu meie näitusel

Eesti Põllumajandusmuuseum on koostamas uut maaelu-teemalist püsinäitust, milles eksponeeritakse muuseumi kogudes olevaid esemeid, mis on olnud senini külastajale kättesaamatud. Seekord soovime kaasata näituse koostamisse ka sind, armas muuseumisõber. Sinu või sinu pereliikmete mälestused ja lood aitavad kaasa mõtestatud ja kaasahaarava püsinäituse loomisele. Koos sinuga saab see olema meie ühine ettevõtmine põllumajandustootmist ja maaelu väärtustav ning elamuslik meile kõigile. Ootame meenutusi sinu pere loost läbi aegade:

- Tööd talus/ettevõttes/ühismajandis, tööriistad, töövõtted jne

- Talu/ühismajandi elu-olu (hooned, riietus, sisustus, loomad)

- Pereliikmete rollid talus/ettevõttes/ühismajandis

- Pereliikmete hariduskäik

- Pere traditsioonid, kombad (tähtpäevade tähistamised jne)

- Toiduga seotud tavad

- Pereliikmete tööalane tunnustamine (aukirjad, medalid, diplomid, auhinnad jne)

- Pere pärimus (lood, jutustused)

Ootame kirjalikke meenutusi, fotosid, filmilõike, dokumente jne.

Kui soovid oma pere lugu jagada teistega, siis võta ühendust e-mailil:

kaire.ilula@epm.ee või telefonil 738 3814.

Kaastöid ootame kuni **31. detsembrini 2016.**

Teeme koos parima püsinäituse, mille avame 10. mail 2017 Ülemaailmse Põllumajandusmuuseumide Assotsiatsiooni CIMA XVIII kongressi avapäeval Eesti Põllumajandusmuuseumis!

Vanu pilt Muhust

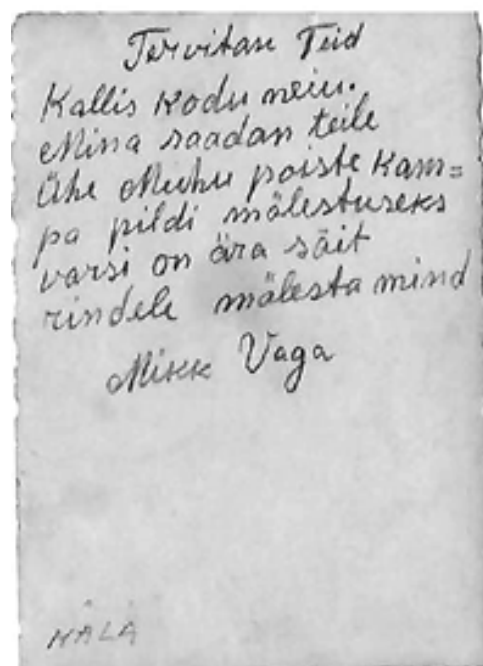

Kas keegi tunneb ära mõne fotol oleva inimese? Pilt on tehtud ilmselt Linnusel, sest alumises meeste reas vasakult seitsmes on Linnuse Ennu Ivan Nairis. Pilt paistab olevat enne I maailmasõda tehtud, kui Muhu tüdrukud olid endale pikad juuksed kasvatanud ja need kõik Euroopa aristokraatide viimase moe kohaselt soengusse sättinud.

Teateid ootame telefonidel +372 454 8872 ja 5011 566 või aadressil eda@muuseum.ee või Muhu Muuseum Koguva 94724 Saare mk

Augustikuus "Vanade piltide" seerias ilmunud foto Muhu keskkooli 3. lennust on lahendamisel. Rein Saksakulmu kogusse kuuluvas albumis on olemas parema kvaliteediga pilt, mille avaldame peagi Muhulases loodetavasti koos inimeste nimedega.

Alumise pildi saatis Muhulasele samuti Rein Saksakulm, et lugeja abiga teada saada, kes võivad olla pildil. Foto tagumine külg (kõrval) võib pakkuda lahendamisel abi.

Mihkklipäeva laadast Liival pajatas 26. septembri Meie Maa. Laadalistel oli põnev, näiteks loterii (pildil). Puuskulptuuride enampakkumise viis laadal läbi Meelis Mereäär, Juunis toimunud rahvusvahelistel vigursaagimise päevadel valminud puukujudest, mis suvel kiriku lähedal vaatamiseks väljas olid, pandi kaheksa müüki ja kõh oosteti ära. Saadud tulu läheb Muhu Katariina kiriku kogudusele, et toetada kiriku kooriruumi vitraažakna restaureerimist.

Kalmer Saar

Millest tuleneb erinevus ravimite hindades?

Sama toimeainega ning samal kujul (tabletid, siirup vm) ravimeid on müügil erinevatelt ravimitootjatelt. Seejuures vastavad need kõik toime, ohutuse ja kvaliteedi osas ühesugustele nõuetele ning erinevus patsiendi jaoks seisneb peamiselt hinnas. Eelkõige kulgeb hinnaerinevus originaalravimite ja geneeriliste ravimite vahel. Tulenevalt oma valikust on inimes- tel võimalik ainuüksi ühe ravimi pealt säästa kümneid eurosid aastas.

Originaalravim tähendab, et ravimitootja on toonud turule uude ravimi, kus toimeaine või manustamisviis on senisest erineva mõjuga. Geneerilised ravimid on originaali koopiad, millel on tõendatult sama toime ja ohutus. Kuna uudele ravimile müügiloo saamiseks eelneb pikk ja kulukas kliiniliste uuringute periood, on originaali omanikul mõne aasta vältel ainuõigus ravimit toota ja müüa. Seda nimetatakse patendiajaks. Selle perioodi jooksul on tal võimalik teenida tagasi ravimi väljatootmiseks kulunud investeeringud ning säilitada huvi ka edasiseks arendustegevuseks.

Geneeriliste ravimite tootjad saavad alustada ravimi tootmist ja turus- tamist pärast ravimi patendiaja lõppu, ilma et peaks kordama algselt teh- tud uuringuid. Nii on justkui pool teed käidud ja ravimit saab turustada madalama hinnaga. Küll aga peab ka iga geneeriline ravim läbima testid, millega saab tõendatud originaalile samane ravitoime ja ohutus inimestele. Konkurentide turule saabudes võib juhtuda, et ka originaali tootja langetab ravimi hinna geneeriliste preparaatidega samale tasemele.

Haigekassa hüvitab ravimite kulu kindlustatutele kuni piirhinnani. Kui patsiendile on välja kirjutatud või ta soovib osta ravimit, mille hind on piirhinnast kõrgem, tuleb tal kehtiva piirhinna ja ravimi müügihinna vahe ise katta. Piirhinnad kehtestatakse sama toimeaine ja manustamis- viisiga ravimite grupe, mis kantakse soodusravimite loetellu. Loetelu uuendatakse regulaarselt kord kvartalis ning samaaegselt võivad muutuda ka ravimite piirhinnad. Seega tasub iga ostu juures küsida apteekrilt nõu soodsaima pakendi kohta.

Üldjuhul kirjutab arst retseptile toimeaine nimetuse. Sel juhul on apteekril kohustus pakkuda ostjale sobivate ravimite hulgast soodsaimat. Kui ravim ei ole asendatav, tuleb patsienti teavitada asendamise keelamisest ja selle põhjusest. Riigiportaalis www.eesti.ee on igal ühel võimalik hõlpsalt veenduda, kas retsept kirjutati välja toimeainepõhiselt ja kas ostetud ravim kuulus hinnalt soodsamate hulka. Oma retsepte saab vaadata riigiportaali retseptikeskuses (E-teenused - Kodanikule - Tervis ja tervisekaitse - Retseptid). Toimeainepõhiselt koostatud retseptil on märges "Toimeainepõhine" (Retsepti detailinfo - Andmed arsti juures - Pakendi kood, nimetus, arv). Konkreetse pakendi valikul on näha arsti põhjendus, miks just selle tootja konkreetne ravim oli inimesele antud juhul vajalik (Andmed arsti juures - Asendamatus põhjendus). Juba välja ostetud retseptide puhul saab vaadata, kas ostetud ravim kuulus soodsamasse gruppi või oli ruumi kokkuhoiule. Kindlasti tasub igaühel ka ise ravimite kirjutamise ja väljastamise protsessis aktiivselt osaleda.

Keili Kõlves, Haigekassa ravimite ja meditsiiniseadmete talituse juht

* **Juuksur Hety Huum** töötab Muhus Liiva Konsumi II korrusel. Aja saab broneerida telefonil 5670 5862. Meeldivate kohtumisteni!

Collester OÜ

Tehnoülevaatus

Teostame ka TRAKTORITE ülevaatus!

Tulekustuti taatlemine ja müük

Autoremont

Kere, veermiku ja mootori remont

Varuosade tellimine
Sildade reguleerimine
Rehvitööd
Piduristend
Heitgaaside mõõtmine
Kerevenituspink
Diagnostika
Klaaside vahetus

Ehitusteenused

Ekskavaator-laaduri teenus

Uus JCB 4CX + erinevad kaevekopad

Transport (kraana + kallur)

Minitraktori teenus

Avant 520 + erinevad agregaadid

Mulla, killustiku ja liiva müük

52 737 75 –
alan@collester.ee

50 675 02 -
paavo@collester.ee

Kohapeal valik Energizer, Centra (Exide) ja AD (Bosch) akusid, AD akudel hetkel 3a garantii.

Asume Soonda külas vanas laudakompleksis.

Küttepuid:

- Müüme 3-meetrist küttepuid, kind alates 18 eur/ruum koos kojutoomisega
- Lõhutud küttepuid alates 28 eur/ruum koos kojutoomisega (lehtpuusegu).
- Kõik halupuud on enne lõhkumist aasta kuivanud ja niiskusesisaldus alla 20%.
- Eraldi saada ka kase-, tamme- ja saarehalud.
- Pakume kompleksiga küttepuid saagimis- ja lõhkumisteenust.
- Võimalus tasuda järelmaksuga.

Saematerjal:

- Pakume kuiva servamata lepa- ja männilauda, hind alates 0,50 jm.
- Prussid: 5x10; 5x15; 5x20 ja 5x25 cm pikkuses 3 ja 4,3 meetrit, hind alates 1,30 jm (jooksev m).
- Müüme ka saetud poolpalki kuuride ja aiamajade ehituseks.

Muld:

- Müüme huumuserikast sõelutud mulda haljastuseks 10 eur/tonn
- Sõelutud muld täiteks (sisaldab kuni 1,2 cm läbimõõduga kivi) 5 eur/tonn.
- Saadaval erineva fraktsiooniga killustik, liiv ja kruus.

Teostame:

- Settekaevude tühjendust, teede ja väljakute ehitust, kiviaedade ladumist.

Tehnika:

- Roomikekskavaator, kopplaadur, kallur, metsa- ja põllumajandus- tehnika ning palju erinevaid seadmeid.
- Uudisena on meie masinapargis nüüd ka Mini-Rulloonpress, millega on võimalik teha nii heina kui silo. Rulli mõõdud 57 x 60 cm, kaal kuni 30 kg, silo kuni 50 kg.

Info ja tellimine: 50 97 679 või 53 00 25 20. Vaata ka www.muhuharaldus.ee

Paula Tarvis tähistas oma sajandat sünnipäeva, kirjutas 2. ja 3. septembri Meie Maa. Hooldekeskuse juhataja Aino Rummeli sõnul on juubilar "oma vanuse kohta üllatavalt selge mõistusega, räägib ja vastab meelega küsimustele, ainult tänapäevaelu tehnilised lahendused, rahamajandus ja pangavõlkkanded on talle raskesti arusaadavad. Aga üldiselt on ta vahvate ütlemistega memm ja kange iseloomuga." Paula ise kõneles, et ta on rasket talutööd teinud, pole saanud sel vahet teha ja väsimust pidada... Paula Tarvist olid hooldekodusse õnnitlema tulnud valla töötajad, koduküla Rootsivere inimesed ja sugulased. Pildi tegi Aino Rummel.

Soovid osta - müüa kinnisvara või vajad hüva nõu?

Võta ühendust: **Lauri Kolk**

Tel: +372 5191 2950, lauri@adrem.ee

www.adrem.ee

Kõige ülevaatlikum info Mu- humaa kinnisvarast! Adrem Kin- nisvara tegutseb Saare maakonna kinnisvaraga juba aastast 2002!

Head metsaomanikud! Kõigil metsaomanikel on võimalus saada atesteeritud metsakonsulendilt kuni 15 tundi nõustamist aastas riigi kulul. Küsi lisainfot ja nõustamist MTÜ Saaremaa Metsaühingust! Tel. 5045 978 (üld) või 5305 9455; 5341 2480 (juhataste liikmed)

Kes soovib minna **Leisi ujuma**, siis selleks on võimalus alates 5. oktoobrist. Buss väljub igal kolmapäeval kell 18 Liiva kiriku parklast.

Osalustasu 5.50 /3.50 eurot, eelkooliealine laps tasuta.

Vajalik registreerimine telefonil 503 7407 Anneli

Kirikuteated

EELK Muhu kogudus

Jumalateenistused toimuvad pühapäeviti kell 10.

Koguduse hooldajaõpetaja Hannes Nelis, tel 529 1881 hannes.nelis@eelk.ee

EAÕK

Teenistusi oktoobrikuus ei toimu.

Rinsi Neitsi Maria Kaasani Pühakuju kogudus 12. novembril.

Hellamaa Peetruse ja Pauluse kogudus 19. novembril.

Teenib preester Toivo Treima, tel 5635 0051; toivo@eoc.ee

Talvekuu juubilarid ja sünnipäevalapsed

Liine Rannama	93 (23.11)
Armilde Ausmeel	90 (11.11)
Fride Saksakulm	90 (16.11)
Aino Saksakulm	90 (29.11)
Asta Mägi	85 (14.11)
Aino Veski	85 (25.11)
Estrid Põlluäär	85 (29.11)
Ellen Roi	84 (24.11)
Aino Äkke	84 (25.11)
Helmur Noot	84 (27.11)
Manivald Auväär	83 (15.11)
Erna Saartok	81 (6.11)
Vaike-Helje Lahke	80 (26.11)
Verni Saarkoppel	75 (8.11)
Endel Lend	70 (10.11)
Kaidi Vokk	65 (9.11)
Aita Naanu	65 (16.11)
Katrin Tüür	65 (25.11)

Viive Ling	60 (10.11)
Aili Öige	60 (22.11)
Andres Sooäär	60 (23.11)
Ado Mäenurm	60 (27.11)

Palju õnne!

Märkus: kes ei soovi oma sünnipäeva avaldada, palume sellest märku anda vähemalt kaks kuud enne, kuna Muhulane avaldab igas numbris mitte algava, vaid järgmise kuu sünnipäevalapsed.

Kutsun muhulasi ja saarlasi osalema Piiri Taaskasutuskeskuses toimuvatele õpiõhtutele.

Esimene õpiõhtu toimub **13.10 algusega kl 17.30** Piiri Taaskasutuskeskuses, teemaks: Nõeltehnikas ümmarguse vaiba tegemine.

Teine õpiõhtu **27.10 kl 17.30** Piiril, teemaks: Ehtekarbi tegemine: I osa.

Kolmas õpiõhtu: **10.11 kl 17.30** Piiril, teemaks: Jätkame ehtekarbiga, II osa.

Neljas õpiõhtu: **24.11 kl 17.30** Piiril teemaks: Jõulukaardid

Viies õpiõhtu: **8.12 kl 17.30** Piiril teemaks: "Jõulukuusk"

Kõik õpiõhtuteks vajaminevad materjalid ja töövahendid saab kohapealt. Osalustasu 5 eurot.

Olete kõik oodatud! Hea, kui oma tulekust pisut ette teatate, siis saan vastavalt osavõtjate arvule ette valmistada suurema või väiksema tööpinna.

Küsimustele saab vastused tel. 5348 9445 Mare

Lux Expressi sõidugraafik **1. oktoobrist (iga päev)** Liiva- Tallinn: 6.59, 11.39, 14.12, 18.55.

Tänu

Igas hetkes peitub head ja halba Sää! kus lõpeb, seal ka algab tee Meri kustutab kord jäljed kaldalt, aga hinges püsivad need (G.Podelski / H.Karmo)

... On asju, mida ei olegi võimalik mõista...

... Aga meil on võimalik mäletada ja edasi kanda hetki minevikust.

Kuniks on inimesed, kes me kõrval on

- on ka mida edasi anda!

Me oleme siiralt tänulikud kõigile inimestele, kes me kõrval on olnud enne ja pärast tragöödiat Anduvälja õuel.

Mäletagem seda väärtust! Anduvälja perekond

Kellel on soov ja võimalus abistada põlengus kodu kaotanud Kallaste küla Anduvälja peret, saab seda teha, kandes toetussumma Maie Kindeli kontole EE482200001106115937. Suur tänu!

Novembri Muhulase materjalid on teretulnud **29. oktoobri** õhtuni.

Toimetab Anu Pallas,
tel: 52 28 929, e-post: muhulane@muhu.ee
Muhulane ilmub kord kuus.
Internetis www.muhu.ee
Trükkitud Saaremaa Trükikoda 450 eks.
Hind **30** eurosent

IN MEMORIAM

Meie hulgast lahkus

27. septembril 86-aastane **Ilmar Rahu**.

Tunname kaasa omastele!

